

Til Folketingets Udenrigsudvalg

16. februar 1989

Dansk udviklingsbistand: Valg af fremtidige samarbejdslande

Notat af Knud Erik Svendsen

1. Dansk Bistand styres af politisk fastlagte målsætninger og et ligeledes politisk bestemt hensyn til leverancer fra det danske erhvervsliv. Dette er det ene sæt af udgangspunkter for valg af samarbejdslande.

2. Dansk bistand ydes i en international sammenhæng som en del af et mønster af bistands-overførsler og andre finansielle overførsler fra mange lande til mange modtagerlande.

Valg af samarbejdslande bør ske ud fra en forståelse af dette mønster og dets ændring, ligesom valget bør forholde sig til den beskrivelse af internationale udviklingsudfordringer eller højt prioriterede behov, som er fremme i de internationale bistandsovervejelser.

Denne internationale sammenhæng er det andet sæt af udgangspunkter.

3. Valget af samarbejdslande sker med en vis usikkerhed og med en begrænset viden om en række lande og vilkårene for at etablere samarbejdet. Samarbejdet bør derfor have mulighed for at udvikle sig over nogle år for at skabe erfaringer, inden det formaliseres.

4. Hvis vi først ser på den internationale sammenhæng, er der mange slående træk at tage højde for. 80'erne har været præget af nedgang i finansielle overførsler set i forhold til u-landenes bruttonationalprodukt. Der er i mange lande et fald i levestandard og i investeringer i såvel udstyr som mennesker. Det finansielle behov er stort og præget af, at kommercielle kapitaltilførsler generelt er faldet drastisk og blevet relativt dyrere. Nogle lande er helt henvist til bistandsoverførsler.

Afrika syd for Sahara er blevet identificeret som et meget vigtigt udviklingsproblem. Dets behov for finansiering for blot at retablere import-situationen i 1981 er ikke dækket, og produktionsvæksten er mindre end befolkningstilvæksten.

Det er også konstateret, at de fleste fattige lever i lande, der ikke af FN klassificeres som »mindst udviklede«. Dette gælder for Indien, Pakistan og Kina, der er lavindkomstlande. Nogle lande, klassificeret som lavere mellemindkomstlande, har også store fattige befolkningsgrupper, nemlig Indonesien, Philippinerne, Nigeria og lande i Latinamerika.

Der er sket forskydninger i den geografiske fordeling af den samlede offentlige bistand. Fra 1984 til 1987 er den udbetalte bistand til Afrika syd for Sahara i faste USD og priser stagneret. I løbende USD og priser er den vokset med 60 pct., til Sydasiens er den vokset med ¼ og til det fjerne Østasien er den vokset med 30 pct. (Kina, Indonesien og Philippinerne næsten fordoblet).

Den store forandring på giversiden er selvfølgelig Japan. Der er tale om mere end en fordobling fra 1980-81 til 1986-87, hvor Japans bistand var 8 gange Danmarks. Japan vil blive den største donor i 1988 eller 1989 og vil øge sin bistand yderligere i de kommende år med store beløb, hvortil kommer anden japansk finansiering. I 1986-87 stod Japan for næsten ⅓ af de vestlige industrilandes finansielle nettooverførsler til u-lande og multilaterale organisationer.

De internationale signaler kan sammenfattes i følgende hovedpunkter:

1. Afrika syd for Sahara er et særligt udviklingsproblem, afhængigt af offentlig finansi-